

Аллоҳ қандай туширган бўлса, шундай ҳолда ўқи

14:00 / 12.07.2021 3756

Аллоҳ таолонинг охирги китоби бўлмиш Қуръони Каримнинг тиловати ҳам нафс поклиги ва ахлоқ сайқалига катта таъсири бор омилдир.

Қуръони Карим тиловати деганда унинг ҳарфларини жойига қўйиб, аниқ талаффуз ила ва тажвид қоидаларига мувофиқ тарзда шошилмасдан ўқиш тушунилади.

Қуръони Каримда унинг тиловати ҳақида олтмиш еттита оят келган. Қуръони Карим тиловати жуда ҳам фазилатли амал ҳисобланади.

Аллоҳ таоло Фотир сурасида марҳамат қилади:

أَرَسْ مُهَانَ قَرَزَرِ أَمِّمِ أَوْقَفْنَا وَآلِ صِلَا أَوْمِ أَقْأَوْهَ لَلْأَبَاتِ كَنَ وَنُؤَلَّتِي نَيِّدَلَانِ
رُؤَبَتِ نُّلَّ عَرَا جَتَ نَوُجَرِيَّ عَيِّنَ أَلْغَوِ

رُؤُكَشْ رُؤُفَعُ هُنَّ إِهْلُضَفَ نِّمَّ مُهَدِي زَيَّوْ مُهَرُؤُجُ أُمَّهَيِّفَ وُيَل

«Албатта, Аллоҳнинг Китобини тиловат қиладиганлар, намозни тўқис адо этиб, Биз уларга ризқ қилиб берган нарсалардан махфий ва ошкора нафақа қиладиганлар ҳаргиз касодга учрамайдиган тижоратдан умидвор бўлурлар. У Зот уларга ажрларини тўлиқ қилиб бериши ва Ўз фазлидан зиёда ҳам қилиши учундир. Албатта, У ўта мағфиратлидир ва кўп савоб берувчидир» (29-30-оятлар).

Ўрни Аллоҳ таоло ўта мағфиратли Зотдир. Қуръон тиловат қилган, намозни тўқис адо этган, инфоқ-эҳсон қилганларнинг гуноҳларини мағфират этади.

Аллоҳ таолонинг Китобини тиловат қилиш унга кўз югуртириб чиқиш ёки ёдлаб олган жойини шуурсиз такрорлаш эмас. Қуръон тиловати уни бутун вужуд билан ҳис этган ҳолда тадаббур ила ўқиб, унга амал қилишдир.

Ҳа, Қуръон тиловати ниҳоятда зарур. Шунинг учун ҳам оятда мўминларга хос сифатлар ичида биринчи ўринда Қуръон тиловати келмоқда. Аввал айтиб ўтилганидек, ҳақиқий тиловат ўзидаги зикр қилинган ҳукмларга амал этишга чорловчи тиловатдир.

Аллоҳ таоло Бақара сурасида марҳамат қилади:

نَمَوْوَبَ نُونُ مُمُؤِي كَلَّيْلُؤُؤْ وَتَوَالَتِ قَحُّ هُنَّ وَنُؤَلَّتِي بَابَاتِ كَلَّيْلُؤُؤْ مُهَانَ نِيَّتِي نَيِّدَلَانِ
نُؤُؤَسْ أَخْلُؤُؤْ مُهَ كَلَّيْلُؤُؤْ وَأَفِؤُؤْ رُؤُفُؤُؤِي

«Биз китоб берганлардан уни ўрнига қўйиб тиловат қиладиганлари – ана ўшалар унга иймон келтирадилар. Ким унга куфр келтирса, ана ўшалар – ўзлари зиён кўрувчилардир» (121-оят).

Кимки Қуръони Каримни инсоф билан, ўрнига қўйиб ўқиса, унга иймон келтириш зарурлигини тушуниб етади. Бу улкан ҳақиқатни ушбу ояти кариманинг биринчи жумласидан тушуниб оламиз.

«Биз китоб берганлардан уни ўрнига қўйиб тиловат қиладиганлари – ана ўшалар унга иймон келтирадилар».

Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анҳу «ўрнига қўйиб тиловат қилиш»ни: «Ҳалол деганини ҳалол билиб, ҳаром деганини ҳаром билиш; Аллоҳ қандай

туширган бўлса, шундай ҳолда ўқиш, маъноларини бузмаслик, ўзича нотўғри таъвил қилмаслик», деб шарҳлаганлар.

Шу ва шунга ўхшаш шартларга амал қилиб, инсоф билан тиловат этганлар иймонга келиб, икки дунё саодатига эга бўладилар.

Аллоҳ таоло Аъроф сурасида марҳамат қилади:

نَوْمَحْرُتْ مُكَلَّلْ عِلْ أَوْ تَصْنَأَوْ هَلْ أَوْ عَمَّ تَسَافُنْ أَرْقُلْ أَيْ رُقْ إِدَاوْ

«Қачон Қуръон тиловат қилинса, унга қулоқ солинглари ва жим туринглари, шояд, раҳм қилинсангиз» (204-оят).

Ушбу оятдан уламоларимиз Қуръони Карим тиловат қилинганда жим туриб қулоқ солиш вожиблиги ҳақида ҳукм чиқарганлар.

Ҳанафий мазҳаби уламолари эса «Намозда имом қироат қилганида иқтидо қилувчилар жим қулоқ солиши лозим», деган ҳукми ҳам чиқарганлар.

Умуман, Қуръон Аллоҳ таолонинг каломи, уни ўқиш, тинглаш, ўрганиш ва унга амал қилиш зарурий ишдир. Ҳар бирининг ўзига яраша зарурати ва ҳаловати бор.

Энди Қуръони Каримнинг фазли ҳақида Пайғамбар алайҳиссалом айтган ҳадиси шарифлардан баъзиларини ўрганишга Аллоҳ таолодан мадад сўраган ҳолимизда ҳаракат қиламиз.

لَا ق م ل س و ه ي ل ع ل ل ا ي ل ص ي ب ن ل ا ن ع ، ا ه ن ع ل ل ا ي ص ر ن ا م ث ع ن ع
ي د م ر ت ل ا و د و ا و ي ر ا خ ب ل ا ه ا و ر . « ه م ل ع و ن ا ر ق ل ل م ل ع ت ن م م ك ر ي خ »

Усмон розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Сизларнинг яхшиларингиз Қуръонни ўрганганларингиз ва ўргатганларингиздир», дедилар».

Бухорий, Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

لَا ق م ل س و ه ي ل ع ل ل ا ي ل ص ي ب ن ل ا ن ع ، ا ه ن ع ل ل ا ي ص ر ن ا م ث ع ن ع
د ت ش ي و ه و ا ر ق ي ي د ل ا و ، ا ر ر ب ل ا م ا ر ك ل ل ا ر ف س ل ل ع م ن ا ر ق ل ل ا ب ر ه ا م ل ا
ة ع ب ر ا ل ا ه ا و ر . « ن ا ر ج ا ه ل ه ي ل ع »

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Қуръонга моҳир бўлган киши мукаррам, ўта яхши фаришталар билан бирга бўлади. Ўқиганда қийналадиганга икки ажр бордир», дедилар».

Тўртовлари ривоят қилишган.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ يُؤْتِيْكَ الْوَسُوْلَ اَنْ يَّلْعَجَ رَحَ: اِلَاقُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
لُكَ وَذُعْيٍ نَّ اَبْحُيْ مُكِّيَّ اُ: اِلَاقُ فِى اَقْوَفِ اَيُّ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ يُؤْتِيْكَ الْوَسُوْلَ اَنْ يَّلْعَجَ رَحَ: اِلَاقُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
لُكَ وَذُعْيٍ نَّ اَبْحُيْ مُكِّيَّ اُ: اِلَاقُ فِى اَقْوَفِ اَيُّ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ يُؤْتِيْكَ الْوَسُوْلَ اَنْ يَّلْعَجَ رَحَ: اِلَاقُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
لُكَ وَذُعْيٍ نَّ اَبْحُيْ مُكِّيَّ اُ: اِلَاقُ فِى اَقْوَفِ اَيُّ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع

Уқба ибн Омир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам олдимизга чиқдилар. Биз суффада эдик. У зот:

«Қай бирингиз Бутҳон ёки Ақийққа ҳар куни бориб, гуноҳ қилмасдан ва қариндошлик алоқасини узмасдан иккита катта ўркакчи туя олиб келишни хоҳлайди?» дедилар.

«Эй Аллоҳнинг Расули, ҳаммамиз ҳам буни жуда хоҳлаймиз», дедик.

«Албатта, бирингизнинг ҳар куни масжидга келиб, Аллоҳ азза ва жалланинг Китобидан икки оят ўрганмоғи иккита туядан яхшидир. Учтаси учтадан яхшидир. Тўрттаси тўрттадан яхшидир. Адади қанча бўлса, шунча туядан (яхши)», дедилар у зот».

اِلَاقُ مَلَسُو هِيْلَعِ لَلِ اِيْلَصِيْبِ لَلِ اِنْعُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
اِلَاقُ مَلَسُو هِيْلَعِ لَلِ اِيْلَصِيْبِ لَلِ اِنْعُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
اِلَاقُ مَلَسُو هِيْلَعِ لَلِ اِيْلَصِيْبِ لَلِ اِنْعُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
اِلَاقُ مَلَسُو هِيْلَعِ لَلِ اِيْلَصِيْبِ لَلِ اِنْعُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
اِلَاقُ مَلَسُو هِيْلَعِ لَلِ اِيْلَصِيْبِ لَلِ اِنْعُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع
اِلَاقُ مَلَسُو هِيْلَعِ لَلِ اِيْلَصِيْبِ لَلِ اِنْعُ هُنَّ عُلُوْلُ اَيِّضًا رَمَاعٍ نُبَّ عَبْقُوعٍ نَع

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким илм талаб қилиш йўлига тушса, Аллоҳ унга жаннатнинг йўлини енгиллаштиради. Қайси бир қавм Аллоҳнинг уйларида бирида жам бўлиб,

Термизий ривоят қилган.

مَوِي اَجَاتُ هَادِلْ اَوْ سَبْلُ اِهْيَ فِ اَمَبَلَمَعَوَن اَرْقُلْ اَرْقُ نَمَ : دَوَادِ يَبْ اَلْو
تَنَّاكُ وَّلْ ، اَيُّ نَدَلِ تَوِيْبِ يَفِ سَمِّ شَلْ اِءَوْضُ نَمُ نَسْحُ اُ هُءَوْضُ مَ اَيُّ قُلْ ا
«اَدَّوَبَلَمَعَوَي دَلِ اَبُ مَكْنَطِ اَمَفُ مَكِيَفِ» .

Абу Довуднинг ривоятида:

«Ким Қуръонни ўқиса ва унда бор нарсага амал қилса, унинг ота-онасига қиёмат куни зиёси, агар ичингизда бўлса, бу дунё уйларидаги қуёш зиёсидан ҳам яхшироқ бўлган тож кийдирилади. Энди бунга амал қилганга нима бўлишини ўзингиз билиб олаверинг», дейилган.

«Руҳий тарбия» китобидан